

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610- 119
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

25.10/2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 30/08/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1485265 sayılı yazınız.
b) 02/09/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1488487 sayılı yazınız.

7115629 GK 12
7115630 GK 12
7115723 GK 12
7115730 GK 12
7115734 GK 12
7115735 GK 12
7115738 GK 12

Bakanlığımıza İlgi (a-b)'de kayıtlı yazıyla iletilen Ankara Milletvekili Mesut DOĞAN'ın 7/15629, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun 7/15630, Mersin Milletvekili Perihan KOCA'nın 7/15729, Bursa Milletvekili Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU'nun 7/15730, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut TANAL'ın 7/15734, Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İNCESU'nun 7/15735 ve Tekirdağ Milletvekili Cem AVŞAR'ın 7/15738 esas numaralı yazılı soru önermeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (9 Sayfa)

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/15629
GK 12

ANKARA MİLLETVEKİLİ MESUT DOĞAN'IN 7/15629 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Mesleki Eğitim Merkezi (MESEM) kökleri Anadolu da 11. yüzyıldan 15. yüzyıla kadar sanat, ticaret ve ekonomi alanlarında ışıktan tutan esnaf ve sanatkâr kurumu niteliğindeki Ahilik kültürüne dayanan iş yeri tabanlı mesleki eğitimi öne çıkaran bir programdır. Cumhuriyet sonrası çıraklık eğitimine ilişkin ilk yasal düzenleme 1977'de 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu ile yapılmış, 1986'da çıkarılan 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esaslar belirlenmiştir. Çıraklık eğitimi, 02.12.2016 tarihli ve 6764 sayılı Kanun ile zorunlu örgün ortaöğretim kapsamına alınmıştır. 1977 yılından bugüne mesleki eğitim merkezleri bir mesleki ve teknik eğitim program türü olarak uygulanmaya devam etmektedir. Mesleki eğitim merkezi programı iş yeri tabanlı mesleki eğitim programı olarak örgün eğitim kapsamında olup öğrencilerin haftalık ders çizelgeleri doğrultusunda okula ve beceri eğitimi aldıkları iş yerine devamları zorunludur. Bu programda isteyen öğrenciler eğitim süresi boyunca fark derslerini de tamamlayarak mezun olduklarında ustalık belgesi yanında ortaöğretim diploması almakta ve yükseköğrenimlerine devam edebilmektedirler.

Mesleki eğitim merkezi programı, örnekleri farklı ülkelerde de bulunan iş yeri tabanlı mesleki eğitim programı olarak uygulanmaktadır. Bu programda öğrenciler teorik eğitimlerini okulda pratik eğitimlerini ise işletmelerde usta öğretici gözetiminde ve koordinatör öğretmenlerin kontrolünde belirli bir program dahilinde almaktadırlar. Mesleki eğitim merkezi programının işletmeler ile kurulmuş olan organik bağı ve iş birliği neticesinde öğrencilerin mesleki bilgi, beceri ve yetkinliklerinin gelişmesine büyük ölçüde olumlu etkisi olduğu değerlendirilmektedir.

İşletmelerde yapılan söz konusu beceri eğitimleri mesleki eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak ulusal mevzuata ve uluslararası sözleşmelerde belirtilen şartlara uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Nitekim Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesinin 6'ncı maddesi asgari yaşa ilişkin hükümlerinin mesleki eğitimin ayrılmaz bir parçası olan işlerde uygulanmayacağını ortaya koymaktadır.

Mesleki eğitim merkezi programında 15.08.2024 tarihi itibarıyla örgün eğitim kapsamında kayıtlı öğrenci sayısı 387.089 olup Resmî İstatistik Programı kapsamında talep edilen veriler, Bakanlığımızın "<https://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>" internet adresinde yayımlanan Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim adlı yayında yer almaktadır. 2023-2024 eğitim öğretim yılına ait veriler ulusal veri yayımlama takvimine göre yine aynı adreste yayımlanacaktır.

Mesleki Eğitim Merkezi Programı kapsamında 2023 yılından 2024 yılı Eylül ayına kadar geçen sürede 26 hafif yaralanmalı, 5 ölümlü olmak üzere toplam 31 kaza meydana gelmiştir.

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun "Denetleme ve ceza" başlıklı 41'inci maddesinde "Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan mesleki eğitim, öğrencilerin bu eğitiminden sorumlu işletmelerin bağlı olduğu oda veya birliklerin temsilcilerinin katılımı ile Bakanlıkça; iş ortamı, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sağlık şartları bakımından ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir. Denetimle

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ilgili raporlar valiliğe verilir. Raporlarda belirtilen hususlar valilikçe değerlendirilir ve gereği yapılır.” hükmü yer almaktadır.

İşletmelerin iş sağlığı ve güvenliği hususlarındaki sorumlulukları 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile birlikte ilgili diğer mevzuat hükümleri ile belirlenmiş olup bu kapsamdaki denetim ve cezai işlemler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkisi dâhilindedir. Ancak Bakanlığımızca, 2024/36 sayılı Mesleki Eğitimde İş Sağlığı ve Güvenliği Genelgesi (02.02.2024 tarihli 95718711 sayılı) 81 il valiliğine ve ilgili bakanlıklara gönderilmiştir. Bu Genelge ile okullarda ve işletmelerdeki iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin artırılması, iş yerlerinin beceri eğitimi için öğrenci göndermeye uygun olup olmadığının ilgili komisyonlar tarafından yeniden kontrol edilmesi ve uygun şartları sağlamayan iş yerlerine beceri eğitimi için öğrenci gönderilmemesi talimatı verilmiştir. Bu doğrultuda Bakanlığımız taşra birimlerince oluşturulan komisyonlarca 144.382 işletme ziyaret edilmiş 25.392 işletmenin gerekli şartları sağlamadığı değerlendirilerek bu işletmelerdeki öğrencilerin beceri eğitimi sözleşmesi feshedilmiş, öğrenciler yeni işletmelere yönlendirilmiştir.

İş kazaları ile ilgili olarak Bakanlığımızın işletmeler üzerinde idari veya cezai yaptırım yetkisi bulunmamakta, bu hususta 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili diğer mevzuat uyarınca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilidir.